

Emil Stanula

"Briefe", część 2, Basilius von Caesarea, wyd. Wolf-Dieter Hauschild, Stuttgart 1973 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/2, 204

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BASILIIUS von CAESAREA, *Briefe*, część II, wyd. Wolf-Dieter Hauschild, Stuttgart 1973, Hiersemann, s. 192 (*Bibliothek der griechischen Literatur*, t. III).

Listy Bazylego W. są ważnym dokumentem nie tylko dla historii Kościoła wieku IV, lecz także dla poznania osobowości wielkiego teologa i człowieka całkowicie oddanego sprawom chrześcijańskim. Z tego względu cenną pozycją jest polski przekład wyboru listów św. Bazylego, sporządzony i wydany przez W. Krzyżaniaka w Instytucie Wydawniczym Pax (1972 r.) oraz niemiecki, w *Bibliothek der griechischen Literatur*. Ten ostatni obejmuje listy 99—213, listy dotyczące sytuacji teologicznej czasów Bazylego. Według zapowiedzi pozostałe listy zostaną przetłumaczone i opublikowane w najbliższym czasie w dwóch częściach: pierwszej, w której wydawca zamierza omówić biografię Bazylego, w trzeciej natomiast zostanie podana dokładna bibliografia dotycząca życia i działalności biskupa cesarskiego.

Wydany tom listów związany jest głównie jednym tematem, mianowicie walki z macedonizmem, jedną z błędnych koncepcji teologicznych, dotyczącą Ducha św. Listy, jakie znalazły się w omawianym tomie, adresowane są do biskupów, urzędników państwa rzymskiego, przyjaciół, całych gmin chrześcijańskich, zagrożonych macedonizmem oraz kilka listów do adresatów anonimowych.

We wstępie Wolf-Dieter Hauschild najpierw omówił szkieletowo tło teologiczno-kościelne działalności św. Bazylego, następnie znaczenie i rolę najważniejszych adresatów listów, wreszcie chronologię tłumaczonych listów. Komentarz do listów wydanego tomu, stosunkowo do realiów, domagających się dokładniejszych objaśnień jest skromny, podaje lakonicznie uwagi dotyczące biografii adresatów, odsyła do bibliografii. Jeszcze skromniejsze są indeksy, zwłaszcza rzeczowy.

Ks. Emil Stanula CSsR, Warszawa

Manfred LURKER, *Wörterbuch biblischer Bilder und Symbole*, München 1973, Kösel-Verlag, s. 435.

Według konstytucji dogmatycznej *Dei Verbum* w Piśmie świętym należy szukać sensu zamierzonego przez hagiografa. W tym celu trzeba zwrócić należytą uwagę „tak na owe zwyczaje, naturalne sposoby myślenia, mówienia i opowiadania, przyjęte w czasach hagiografa, jak i na sposoby, które zwykło się było stosować w owej epoce przy wzajemnym obcowaniu ludzi” (KO 12). Oznacza to, że dla odczytania sensu tekstu biblijnego należy się wczuć w swoisty sposób myślenia i literackiego wypowiedziania się ludzi starożytnego Wschodu. Otóż ten sposób myślenia związany jest z obrazami i symbolami, podczas gdy my usiłujemy zrozumieć świat za pomocą miar i liczb. Na ten odmienny język Biblii nie zwracano uwagi w okresie liberalnego racjonalizmu i pozytywizmu. Stąd jeszcze dzisiaj wielu czytelników Biblii popada w dwie крайności: jedni przyjmują posunięte aż do naiwności dosłowne rozumienie tekstu biblijnego, inni odrzucają go całkowicie z uzasadnieniem, że mamy tu zekomo do czynienia „jedynie” z mitami. Tymczasem właśnie dopiero w naszych czasach dostrzega się coraz wyraźniej, że przeciwstawianie prawdy mitem jest nieporozumieniem¹. Są to bowiem dwa sposoby rozumienia świata.

Manfred Lurker usiłuje w niniejszym słowniku, w oparciu o dorobek nauk biblijnych, otworzyć dostęp do bogatego świata obrazów i symboli Starożytności i Nowego Testamentu. Ma on w polu widzenia zarówno zwyczajnych

¹ Por. A. Manaranche, *Chrystus naszych dni*, Warszawa 1971, zwłaszcza oddział *Wiara a mit* (s. 151—165).